

« Te vai noa ra te nava'i ore o vetahi ê, e e nehenehe tatou tata'itahi e rave i te hoê mea no te tauturu i te hoê taata.

« ... Area te feia e tuu ia ratou iho i roto i te taviniraa ia vetahi ê ra, e e ora ia to ratou » (« Eaha ta'u i rave no te hoê taata i teie mahana ? » *Liahona*, Novema 2009, 85).

Te mau taea'e e te mau tuahine, e haapapû faahou vau e te tapa'o maitai hau atu i te faufaa o te Metua i te Ao ra e o Ta'na Tamaiti Here o te ti'a ia tatou ia hinaaro e ia tutava i te farii i roto ia tatou iho o te horo'araa ia o te aroha, « te hinaaro mau ia i te Mesia » (Moroni 7:47). Na roto mai i teie horo'araa e tupu mai ia to tatou aravihi i te here e i te tavini ia vetahi ê, mai ta te Faaora i rave.

Ua haapii mai te peropheta Moromona ia tatou i te faufaa rahi no teie horo'araa e ua parau mai oia ia tatou nahea e nehenehe ai ia tatou ia farii i te reira: « No reira, e au mau taea'e here, e pure atu i te Metua ma te puai hope o te aau ia i outou i teie nei aroha, o ta'na i hô mai i te taata atoa e pee mau i ta'na tamaiti ia Iesu Mesia, ia riro outou ei tamarii na te Atua, e ia fâ mai oia ra ua riro tatou mai ia'na ra te huru; e ite ho'i tatou ia'na i to'na ra huru mau, e ia vai maite â teie nei tia'iraa i roto ia tatou, e ia tamâhia ho'i tatou atoa mai ia'na i te mâ » (Moroni 7:48).

E faatupuhia te mau mea rarahi na roto i te mau mea ha'ihai e te ohie. Mai te mau hu'ahu'a auro o te haaputupu maorôhia e o te riro mai ei tao'a rahi, e haaputupu ia ta tatou mau ohipa taviniraa e te hamani maitai ha'ihai e te ohie, i roto i te hoê oraraa tei i te here no to tatou Metua i te Ao ra, te itoito i roto i te ohipa a te Fatu o Iesu Mesia, e te hoê mana'o hau e te oaoa i te mau taime atoa e haere atu ai tatou i te tahi atu taata.

A piri atu ai tatou i te tau no te Pasa e faaite na tatou i to tatou here e to tatou mauruuru no te tusia taraehara a te Faaora na roto i ta tatou mau ohipa ohie e te aroha no te taviniraa i to tatou mau taea'e e mau tuahine i roto i te utuafare, i roto i te te ekalesia, e i roto i to tatou mau vahii nohoraa. O ta'u ia pure haehaa, i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Neil L. Andersen

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Faaineineraa i to te Ao nei no te Tae-Piti-raa mai

E riro ia ta outou misioni ei hoê rave'a mo'a no te faahaere mai ia vetahi ê i te Mesia ra e ia tauturu i te faaineine no te Tae-Piti-raa mai o te Faaora.

I teie pô e paraparau taa ê atu vau i te mau taea'e mai te 12 e tae atu i te 25 matahiti tei mau i te autahu'araa a te Atua. Te mana'o nei matou ia outou e te pure nei matou no outou. E faati'a-tu vau i te aamu o ta maua mootua e maha matahiti tei tura'i puai i to'na tuaana. I muri iho i to'na faanâraa i te tamarii e ta'i ra, ua huri atu ta'u vahine, o Katy, i ni'a i te mea paari e maha matahiti e ua ui ma te feruri maitai e, « no te aha oe i tura'i ai i to oe tuaana na'ina'i ? » Ua hi'o oia i to'na mama ruau e ua pahono atu ra, « Mimi, ua hape au. Ua mo'e to'u tape'a rima CLB [Ma'iti Te Maitai]. e aita ta'u e nehenehe e ma'iti i te maitai ». Ua ite matou e mea fifi no outou i te ma'iti noa i te maitai. Ua here roa matou ia outou.

Ua feruri a'e na nei outou no te aha outou i tonohia mai ai i te fenua nei i teie anotau ? Aita outou i fanauhia i te tau no Adamu e Eva, aore râ a faatere ai te mau Pharao ia Aiphiti, aore râ i roto i

te tau hui arii Ming. Ua haere mai outou i te fenua nei i teie tau e piti ahuru tenetere i muri a'e i te haere-matamua-raa mai te Mesia. Ua faaho'ihia mai te autahu'araa a te Atua i te fenua nei, e ua toro te Fatu i To'na rima no te faaineine i te ao nei no To'na ho'iraa mai ma te hanahana. Teie te mau taime no te rave'a faahiahia e te mau hopoi'a faufaa rahi. Teie to outou mau mahana.

Na roto i to outou bapetizoraa, ua faaite outou i to outou faaroo ia Iesu Mesia. Na roto i to outou faatoro'a-raa-hia i te autahu'araa, ua faarahihia ta outou mau taleni e to outou mau aravihi i te pae varua. Te hoê o ta outou mau hopoi'a faufaa rahi o te tauturu-raa ia ia faaineine i te ao nei no te Tae-Piti-raa mai o te Faaora.

Ua ma'iti te Fatu i te hoê peropheta, te peresideni Thomas S. Monson no te arata'i i te ohipa a Ta'na autahu'araa. No outou, ua parau te peresideni Monson e : « Te hinaaro nei te Fatu i

te mau misionare »¹ « Ia faaaineine te mau feia apî tane ti'amâ atoa e te itoito ia tavini i te hoê misioni. Te taviniraa misionare e hoê ia hopoi'a na te autahu'araa—te hoê faauerua ta te Fatu e titau ia [outou] tei farii rahi ».²

E titau te taviniraa misionare i te faatusiaraa. Te vai nei te tahi mea ta outou e vaiiho i muri ia pahono ana'e outou i te piiraa a te peropheta ia tavini.

Ua ite te feia e pee nei i te ha'utiraa faahoro popo e, te mau All Blacks no Niu Terani, te hoê i'oa tei horo'ahia no te peni o to ratou ahu, o te hoê ia pûpû faahoro popo tuiroo roa'e.³ Te ma'itiraa ia ô i roto i te « All Blacks » i Niu Terani hoê â ia huru raveraa mai te ha'utiraa no te hoê pûpû tueraa popo marite no Superbowl aore râ hoê pûpû tu'eraa popo no te Au'a no te Ao nei.

I te matahiti 1961, i te 18raa o to'na matahiti e ma te mau i te Autahu'araa a Aarona, te riro ra o Sidney Going ei hoê aito i roto i te faahoraraa popo no Niu Terani. No to'na mau aravihi faahiahia, e rave rahi tei mana'o e e ma'itihia oia i te matahiti i mua'tu i roto i te pûpû faahoro popo « All Blacks » no te fenua.

I te 19raa o to'na matahiti, i roto i te reira taime faufaa rahi no te maraaraa mai o ta'na ohipa faahoro popo, ua faaite o Sid e e haapae oia i te faahoraraa popo no te tavini i te hoê misioni Ua pii te tahi ia'na e upoo ino. Ua pii vetahi ê ia'na e maamaa.⁴ Ua parau ratou e ore roa e noaa faahou ia'na te rave'a no te ha'uti i roto i te pûpû no te fenua.

Te mea faufaa ia Sid e ere ia i te mea ta'na e vaiiho i muri, o te rave'a ra e te hopoi'a e vai nei i mua. E hopoi'a Autahu'araa ta'na e pûpû e piti matahiti no to'na oraraa no te pororaa i te parau mau a te Fatu o Iesu Mesia e Ta'na evanelia tei faaho'ihia mai. Aore roa e mea—e tae noa'tu i te haamaitairaa ia ha'uti i roto i te pûpû o te fenua e te roo te noaa mai ia'na—e tape'a ia'na ia rave i taua hopoi'a ra.⁵

Ua pihia oia e te hoê peropheta a te Atua ia tavini i roto i te Misioni no Canada Too'a o te râ. E maha ahuru ma va'u matahiti i ma'iri a'e nei i teie ava'e, ua faaru'e o Elder Sidney Going e ahuru ma iva matahiti, i Niu Terani no te tavini ei misionare na te Ekalesia

a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea nei.

Ua parau mai o Sid ia'u i te hoê ohipa tei tupu ia'na i roto i ta'na misioni. Ua pô e ua fatata oia e to'na hoa i te ho'i i to raua fare faaearaa. Ua faaoti raua i te farerei hoê faahou â utua-fare. Ua vaiiho te metua tane ia raua ia tomo atu. Ua faaite o Elder Going e to'na hoa i to raua iteraa papû no te Faaora. Ua farii te utua-fare i te Buka a Moromona. Ua tai'o te metua tane i te taatoaraa o te pô. I te hepetoma e te afa i muri mai ua tai'o oia i te taatoaraa o te Buka a Moromona, te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau e te Poe Tao'a Rahi. Tau hepetoma i muri iho ua bapetizohia te utua-fare.⁶

Te hoê misioni aore râ te hoê ti'araa i roto i te pûpû All Blacks no Niu Terani ? Ua pahono mai o Sid, « e mea faufaa a'e te haamaitairaa no te [afa'iraa mai ia vetahi ê] i roto i te evanelia i te tahi atu mau mea ta [oe] e faatusia ».⁷

Te uiui nei paha outou eaha tei tupu ia Sid Going i muri a'e i ta'na misioni ? Hau atu i te faufaa rahi : te

hoê faaipoiporaa mure ore i to'na hoa here, Colleen ; e pae tamarii maitai, e te hoê u'i mootua. Ua ora oia i to'na oraraa ma te ti'aturi i to'na Metua i te Ao ra, ma te haapa'oraa i te mau faaueraa, e te taviniraa ia vetahi ê.

E te faahororaa popo ? I muri a'e i ta'na misioni, ua riro mai o Sid Going te hoê o te mau taata ha'uti ropu faahiahia roa'e i roto i te aai o te « All Blacks », na roto i te ha'utiraa e 11 matahiti e te taviniraa ei tapena no taua pûpû e rave rahi matahiti.⁸

Eaha te maitai o Sid Going ? No to'na aravihi ua tauihia te mau talena faaineineraa e ha'utiraa no te mea eita oia e ha'uti i te sabati.⁹ No to'na aravihi ua ite te Arii Vahine no Paratane i ta'na tautururaa i te faahororaa popo.¹⁰ No to'na aravihi ua papa'ihia te hoê buka tei topahia *Super Sid*.

Eaha ra ia ahani aita taua mau hanahana ra i tae mai ia Sid i muri a'e i ta'na misioni ? Te hoê o te mau semeio faahiahia no te taviniraa misionare i roto i teie Ekalesia, aita ia o Sid Going e e rave rahi tausini mai ia'na i ani e, « eaha te noaa ia'u na roto mai i ta'u misioni ? », area râ « eaha râ ta'u e nehenehe e horo'a ? »

E riro ia ta outou misioni ee hoê rave'a mo'a no te faahaere mai ia vetahi ê i te Mesia e ia tauturu i te faaineine no te Tae-Piti-raa mai o te Faaora.

E mea maoro to te Fatu parauraa no te mau faaineineraa e titauhia no To'na Tae-Piti-raa mai. Ua parau Oia ia Enoha, « e te parau-ti'a, o ta'u ia e faatae atu i raro no te ra'i mai ; e te parau mau, o ta'u atoa ia e faatae atu no roto mai i te fenua ... e te parau-ti'a e te parau mau o ta'u e haaparare i te fenua atoa mai te diluvi te huru, no te haaputupu mai i ta'u i ma'iti mai na poro e maha o te ao nei ». ¹¹ Ua tohu te peropheta Daniela e i te mau mahana hopea e tere te evanelia e tae atu i te mau hopea no te fenua, mai te « hoê ofa'i e ooti-noa-hia mai no roto mai i te [hoê] mou'a aore e rima ». ¹² Ua faahiti Nephi i te parau no te Ekalesia i te mau mahana hopea o tei iti ho'i ia tai'o, o te purara i te mau fenua o te ao atoa nei. ¹³ Ua parau te Fatu i roto i teie tau tuuraa evanelia, « ua parauhia outou no te faatupuraa

i te haaputuputuraa o to'u ra feia i ma'itihia ra ». ¹⁴ E to'u mau taea'e apî e, ta outou misioni o te hoê ia rave'a e te hopoi'a faahiahia e te faufaa no teie haaputuputuraa i parauhia e tei tu'atihia i ta outou fâ mure ore.

Mai te mau mahana matamua no te Faaho'i-faahou-raa-hia mai te Evanelia e mea haapa'o roa te mau taea'e no ni'a i ta ratou hopoi'a ia poro i te evanelia. I te matahiti 1837, e hitu noa matahiti i muri a'e i te faati'a-raa-hia te Ekalesia, i te hoê tau vevê e te hamani-no-raa, ua tonohia te mau misionare e haapii i te evanelia i te fenua Peretane. Tau matahiti i muri iho, ua poro te mau misionare i te mau vahi e rave rahi mai te fenua Autriche, Polynesia Farani, Inidia, Barbades, Tiereni e Taina. ¹⁵

Ua haamaitai te Fatu i teie ohipa e ua haamauhia te Ekalesia na te ao atoa nei. Te auvahahia nei teie pureraa na roto i na 93 reo. Te mauruuru nei matou no te mau 52.225 misionare rave tamau e tavini nei i roto e hau atu i te 150 fenua. ¹⁶ E hiti noa â te mahana i ni'a i te mau misionare parau-ti'a e faaite nei i te parau no te Faaora. A feruri na i te mana varua no na 52.000 misionare tei noaa te Varua o te Fatu, o te faaite hua nei e « aita'tu e i'oa, aita ho'i e e'a, aita ho'i e rave'a e faaitehia mai, e tae mai ai te ora i te tamarii a te taata nei, i roto ana'e râ, e na roto ana'e ho'i i te i'oa o te Mesia ». ¹⁷ Te faaite nei matou i to matou mauruuru i te mau ahuru tauasini misionare

tei ho'i mai e tei horo'a e te tamau noa nei â i te horo'a i to ratou puai maitai. Te faaineinehia nei te ao nei no te Tae-Piti-raa mai o te Faaora, e te rahiraa o te reira maori ia te ohipa a te Fatu na roto i Ta'na mau misionare.

Te taviniraa misionare e hoê ia ohipa varua. E mea faufaa rahi te parau-ti'a e te faaineineraa. Ua parau te peresideni Monson, « e te feia apî tane, te a'o atu nei au ia outou ia faaineine no te tavini ei misionare. Ia vai mâ noa outou e te viivii-ore e te parau-ti'a no te ti'a atu no te Fatu. ¹⁸ I roto i te mau matahiti hou ta outou misioni, a haamana'o na i te ohipa mo'a i mua ia outou. E haamaitai rahi ia ta outou ohipa na mua i ta outou misioni i te mana autahu'araa ta outou e ta'ita'i atu na muri ia outou i roto i te misioni. A faaineine maitai ia outou.

Ua parau te peresideni Monson i « te mau feia apî tane ti'amâ atoa e te itoito [te faaineine ra] no te tavini i te hoê misioni ». ¹⁹ No te ea anei aore râ no te tahi atu mau tumu, eita paha te hoê e nehenehe e tavini. E ite ia outou i to outou aravihi no te tavini a paraparau ai outou e to outou mau metua e to outou episekopo. Mai te mea te reira ihoa to outou huru, eiaha outou e mana'o e e mea iti to outou faufaa no te faaueraa i mua ia outou. E haamaitai rahi mai te Fatu i te feia o te here Ia'na e e iriti Oia i te tahi atu mau uputa no outou.

Te ui nei paha te tahi e, e mea paari roa paha ratou no te tavini.

Ua ite te hoê hoa to'u no Taina mai, i te Ekalesia i Cambodia ua hau atu i te 20 o to'na matahiti. Ua ani oia mai te mea e ti'a noa â ia'na ia tavini i te hoê misioni. I muri a'e i te pureraa e te paraparauraa e to'na episekopo, ua pihia oia e ua tavini oia ma te hanahana i te Oire no New York. Mai te mea te haape'ape'a nei outou no to outou faito matahiti, a pure e a paraparau i to outou episekopo. E e arata'i ia oia ia outou.

E pae ahuru i ni'a i te hanere o te mau misionare atoa e tavini nei i to ratou iho fenua. E e mea ti'a roa te reira. Ua fafau te Fatu e « e faaroo te tane atoa i te îraa no te evanelia i roto i to'na iho reo, e i to'na iho parau ». ²⁰ E pihia ia outou na roto i te tohuraa e e tavini ia outou i te vahi i reira outou e hinaaro-rahi-hia ai.

Mea au na'u e farerei i te mau misionare na te ao nei. Aita i maoro a'e nei, i te hoê tere i te misioni no Sydney i Auteraria, ua ite outou o vai ta'u i ite ? Elder Sidney Going—te taata no te aamu faahorora popo no Niu Terani. I teie nei e 67 matahiti, e misionare faahou â oia, i teie nei râ e te hoê hoa o ta'na iho i ma'iti : Te tuahine Colleen Going. Ua parau mai oia ia'u no te hoê utuafare o ta raua i ti'a i te haapii. E melo na metua, tera râ e rave rahi matahiti ua taiva i te Ekalesia. Ua tau-ture o Elder e te Tuahine Going ia itoito faahou te faaroo o te utuafare. Ua parau mai o Elder Going ia'u i te mana o ta'na i farii a ti'a ai oia i te aua baptizoraa i piha'iho i te metua tane o te utuafare, e te tamaiti matahiapo, tei mau i teie nei i te autahu'araa, e baptizora i to'na mau tuaana e tuahine apî. Ua faaite oia i te oaoa ia ite i te hoê utuafare tahoê e haere amui atu ra i te ora mure ore. ²¹

Teie ta te Peresideniraa Matamua i parau no outou :

« E [varua] ma'itihia outou [tei] haere mai i teie nei mahana a rahi roa'i te mau hopoi'a e te mau rave'a, mai te mau faahemaraa atoa...

« Te pure nei matou no outou tata'i-tahi ... [e] ia nehenehe ia outou ia rave i te ohipa rahi e vai nei i mua ia outou ... e ia ti'amâ e [ia ineine] outou no te amo i te mau hopoi'a no te paturaa i te basileia o te Atua e te faaineineraa

i to te ao no te Tae-Piti-raa mai o te Faaora ». ²²

Ua au vau i te hoho'a peni a Harry Anderson no ni'a i te Tae-Piti-raa mai o te Faaora. E faahaamana'o te reira ia'u e e haere mai Oia ma te hanahana e te mana. E tupu ia te mau ohipa maere i ni'a i te fenua e i te ra'i. ²³

E « hi'o atu ia te feia e tia'i i te tae-raa mai o te Faaora [Ia'na] ». E ua fafau Oia, « e haere mai ia vau! » E ite ia te feia parau-ti'a Ia'na « i roto i te mau ata o te ra'i ra [e te mau melahi mo'a atoa], e faaahuhia i te mana e te hanahana rahi ». ²⁴ E « e faaoto mai te hoê melahi i ta'na pû... e « tahitihia'tu ia te feia mo'a atoa [mai na poro e maha ra no te ao nei] » ²⁵ i ni'a « ia farerei ia'na ra ». ²⁶ O ratou « tei taoto », oia ho'i te feia mo'a parau-ti'a tei pohe, « e ti'a [atoa] mai ia no te farerei [Ia'na] ». ²⁷

Te parau nei te papa'iraa mo'a : « Ei reira [ia] te Fatu e tuu atu ai i to'na ra avae i ni'a i [te] mou'a » ²⁸ e « parau mai ai [Oia] i to'na ra reo, e e faaroo te mau hopea o te fenua i te reira ». ²⁹

To'u mau taea'e apî o te autahu'araa, te faaite papû nei au no ni'a i te hanahana, hau atu râ, i te papûraa o teie nei oro'a faahiahia. Te ora nei te Faaora. E ho'i mai ia Oia i te fenua nei. I teie pae anei o te paruru aore râ i te tahi atu pae, e oaoa ia outou e o vau nei i To'na taeraa mai, e e haamau-ruuru ia tatou i te Fatu i tono mai ai oia ia tatou i te fenua nei i teie taima no te faaoti i ta tatou ohipa mo'a no te tautururaa i to te ao nei i te faaineine no To'na ho'iraa mai. No roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Thomas S. Monson, « Le Seigneur a besoin de missionnaire », *Liahona* Tenuare 2011, 4.
2. Thomas S. Monson, « Tae noa'tu i te taima e farerei faahou ai » *Liahona* Novema 2010, 5–6.
3. A hi'o stats.allblacks.com.
4. A hi'o Bob Howitt, *Super Sid : The Story of a Great All Black* (1978), 27.
5. Aparauraa na roto i te niuniu e te Peresideni Maxwell Horsford, Titi no Kaikohe Niu Terani, Mati 2011
6. Aparauraa na roto i te niuniu e Elder Sidney Going, Mati 2011.
7. Imere mai roto mai ia Elder Sidney Going, Mati 2011.
8. A hi'o stats.allblacks.com/asp/profile.asp?ABID=324.
9. Aparauraa na roto i te niuniu e te Peresideni Maxwell Horsford, Titi no Kaikohe Niu Terani, Mati 2011

10. Ua haafeti'ahia o Sid Going i te hoê M.B.E. (Member of the Order of the British Empire) i te matahiti 1978 no ta'na ohiparaa i roto i te tuaro faahorora popo (a hi'o Howitt, *Super Sid*, 265).
11. Mose 7:62.
12. Daniela 2:45.
13. A hi'o 1 Nephi 14:12–14.
14. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 29:7.
15. A hi'o *Deseret News 2011 Church Almanac* (2011), 430, 432, 458, 463, 487, 505.
16. Mai te 31no titema 2010.
17. Mosia 3:17.
18. Thomas S. Monson, *Liahona* Tenuare 2011, 4.
19. Thomas S. Monson, *Liahona* Novema 2010, 5–6.
20. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 99:11.
21. Aparauraa na roto i te niuniu e Elder Sidney Going, Mati 2011.
22. « Parau poro'i no roto mai i te Peresideniraa Matamau », *No te Puai o te Feia Apî : Faaotiraa i ta Matou Hopoi'a i te Atua*, (buka iti) 2001, 2–3.
23. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 43:18; 45:40.
24. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 45:44
25. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 45:45, 46.
26. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 88:96.
27. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 45:45 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 29:13 ; 88:96–97.
28. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 45:48.
29. Te Parau Haapiiraa e Te Mau Parau Fafau 45:49.